

LUPȚA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

În franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

În alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Téléphone : (33-1) 41 12 03 73 - Tétex 270125F

Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris

Téléfax : (33-1) 41 12 03 79

Numărul 297

decembrie 1998

PUȚINI ȘI BINE

În 8 noiembrie, Capitala și-a reales primarul CDR, Viorel Lis, după trei scrutine la care au participat de fiecare dată doar o treime din alegători. La ultimul tur, câștigătorul, Viorel Lis, a obținut doar 1% mai mult (50,5%) din voturi decât candidatul PDSR, Sorin Oprescu (49,5%). Dezinteresul alegătorilor de a participa la un vot ce ar trebui să fie esențial pentru buna administrare a Bucureștiului și diferența neașteptat de mică între cei doi candidați au fost considerate ca un blam atât pentru primarul reales cu greu, cât și pentru guvern și ansamblul clasei politice, ba chiar și un semn îngrijorător pentru viitorul demo-crației românești.

Nu împărtășim temerile privind democrația din România. Au votat puțini și bine. Votul ilustrează maturitatea politică a bucureștenilor care n-au de ce să aleagă între două persoane ce aplică aceeași politică, nici să se deplaseze când această politică nu aduce îmbunătățirile așteptate.

Afți votații cât și absenteiștii și-au exprimat nemulțumirea care nu va dispărea peste doi ani, când vor avea loc alegerile parlamentare și prezidențiale, dacă nu se schimbă actuala politică.

După noiembrie 1996 s-au pierdut doi ani, în care s-au impus sacrificii populației, fără să aibe loc schimbările anunțate. Rezultatele s-au văzut în repartitia voturilor. Convenția, dominată de PNȚCD, a obținut un număr scăzut de voturi la primele două ture, iar candidatul PD a pierdut și mai multe voturi, scăzând la 3%. Acest ultim scor este cu atât mai regretabil cu cât România are nevoie de un partid social-democrat puternic care să permită cadrelor valabile ale fostului regim să-și găsească locul în democrație. Sondajele ultimelor luni păreau să confirme realizarea acestor obiective, dar rezultatele celor trei voturi infirmă indiscutabil.

PDSR a pierdut puțini alegători și a obținut 19,3% pe 25 octombrie, 27,5% la 1 noiembrie sfârșind la 8 noiembrie cu 49,5%. Scorurile lui Gheorghe Pădure, etichetat independent, de 19,5 și 20% sunt și ele semnificative. Deși există dubii asupra independenței sale reale, e probabil ca majoritatea celor care l-au votat să fi crezut în ea. Aceștia, 20%, ca și majoritatea celor 2/3 de absenteiști riscă să nu-și dea pe viitor votul partidelor actuale, ci să caute formații politice potrivite cu aspirațiile lor.

Firește că minoritatea de 6 la 10% care aderă la concepții totalitare va continua să voteze

pentru partide extremiste, cum o fac, de altfel în aceeași proporție, și nostalgicii dictaturilor din Uniunea Europeană. Va continua, oare, restul electoratului românesc să voteze pentru partide care aparțin trecutului afți prin ideologie cât și prin metode, oricare le-ar fi tendința?

Nici unele dintre partidele de centru stînga sau dreapta nu au un program politic care sa corespundă cadrului european dorit de 95% din populația țării. În acest domeniu nu ajunge sa vrem să intrăm în Europa, dacă nu facem ceea ce trebuie, în România, pentru a ne putea integra. Nu ajunge nici ca un partid să-și schimbe numele din PNȚ în PNȚ Creștin și Democrat ca să-și însușească realmente concepția partidelor echivalente din Occident. Lucrul este cu afți mai regretabil cu cât alegătorii acestui partid sunt cetățenii români cei mai dornici să se integreze în Europa.

Partidul Democrat constituie și el o mare decepție, nefiind nici pe departe partidul social-democrat pe care-l anunțase Petre Roman în numeroase rânduri.

Partidele liberale nu aparțin nici măcar trecutului, necum viitorului, fiind grupări personale în rivalitate constantă care totalizeaza din ce în ce mai puține voturi în baza unei tradiții istorice care se atenuază de la o alegere la alta.

PDSR-ul își menține un electorat printre fostele cadre comuniste, împropătat cu elemente mafioate, dar va putea cu greu oferi alegătorilor un concept european. Desigur, rolul mafiilor poate să fie preponderent în România și pe viitor, dacă țara rămîne izolată de restul Europei și cade sub influența mafiilor din fosta URSS. Nu credem însă ca acest lucru să se întîmple, nici ca o țară de importanța și cu bogățiile Rusiei să fie lăsată multă vreme în climatul politic nesănătos în care se afli actualmente.

Din această analiză succintă reiese de fapt ca în România există un enorm vid politic care a permis partidelor enumerate să fie alese dar nu le poate asigura viitorul. Ajunși la jumătatea mandatelor prezidențial și legislativ, credem ca mai este vreme să se constituie forțele politice care să poată oferi țării adevăratele partide și programe de centru dreapta și stînga de care avem nevoie pentru a ieși din criza actuală. Asemenea programe nu pot fi compilații ale celor existente și nu putem nici spera ca însumînd forțele politice vechi să creăm forțe noi.

Lumea politică românească are, în ambele tabere, personalități capabile să întreprinda asemenea schimbări. Dacă se poate elibera de

*Colindă
În vârful la nouă meri
Arde nouă lumînări.
Pică nouă picături :
Trei de vin și trei de mir,
Trei de apă limpejoară
Să-mi facă de-o băișoară.
Dar în ea cine se scaldă?
Scaldă Bunul Dumnezeu;
Se scaldă, se iordănește,
Cu Apă se limpezește,
Cu sfînt Mir se miruiește,
Cu vinul se împărtășește.*

(reprodus din Information
Bulletin, Michigan, 11-2/1998)

**Sărbători fericite !
La mulți ani !**

povara oamenilor și a instituțiilor statice, asemenea acțiune poate fi întreprinsă de actualul președinte al țării și de alte persoane din coaliție și din opoziție.

Cei aproape doi ani care rămîn pînă în toamna anului 2000 ajung pentru restructurarea vieții politice românești. Dacă această restructurare nu are loc, vidul politic în care trăim se va accentua, iar partidele politice actuale se vor agita în gol pînă vor fi eliminate de pe scenă de către alegători. Schimbările asemănătoare intervenite acum cîțiva ani în Italia ne pot servi de exemplu.

Mihai KORNE

(CONTINUARE DIN NUMARUL 296)

22 august - arestarea ziaristului Cornel Sabou, redactor-șef al Agenției de presă Trans Pres, care publicase, împreună cu Dan Părcălab, un articol în cotidianul "Ziua" în care povestea durerea țăranilor din Mânău, comuna Ulmeni (Maramureș), păgubiți pe nedrept de pământ de mama judecătoarei Mariana Iancu, prin trafic de influență. Dați în judecată pentru defăimare, Cornel Sabou este condamnat în mai a.c. la 10 luni cu executarea pedepsei, iar Dan Părcălab la amendă. Țăranul păgubit câștigă procesul, iar cei doi ziaști, știindu-se în adevăr, nu se apără. În iulie, după respingerea recursului, au trimis însă memorii la ministrul Justiției și la Procurorul general, dar n-au primit răspuns. Asociația "Reporters sans frontières" a trimis ministrului Stoica un protest, mai ales că nu

este singurul caz. Doi ziaști, de la "Monitorul de Iași", au fost condamnați la un an închisoare, 1,5 miliarde lei amendă și decăderea din drepturi civice și părintești (!) pentru calomnierea unui fost colonel de poliție și a soției sale, judecător la Tribunalul din Iași! Alți doi ziaști, de data aceasta de la Botoșani, au fost condamnați pentru calomnie când au sesizat autoritățile că a fost demolată de fiul consilierului local, fără autorizație, casa Cerkez, monument istoric. Deși au intervenit și Minsitul Culturii și cel al Lucrărilor publice, iar sentința în procesul demolării n-a fost încă dată, justiția i-a găsit vinovați.

Aceste abuzuri judiciare - posibile datorita menținerii în Codul penal, votat în 1996, a infracțiunii de insultă și calomnie prin presă, delict care în legislația internațională se află în Codul civil și exclude pedeapsa cu închisoarea - intră într-o neliniștitoare

coerență cu sentința în procesul Miron Cozma, cu tărgănarea procesului Gh. Ursu sau cu desfășurările curioase ale proceselor de corupție. E drept, că și politicienii actuali (ca și cei de ieri) sunt din ce în ce mai crispați, începând cu președintele, când e vorba de presa critică și nu de lașurile cu care se lasă înconjurati pentru cea mai debilă declarație. Și iată că, în regimul Constantinescu, avem 6 ziaști condamnați într-o lună (deocamdată din presa regională, mai vulnerabilă în fața șăbimii locale), ceea ce pune din nou România în vizorul protestelor internaționale. Din păcate, însuși șeful statului e supărat pe presă, prea circotoasă. De aici pînă la a fi vinovați de relele din țară, nu mai rămîne nici măcar un pas...

24 august - a fost numit în funcția de șef al corpului de control al guvernului, fostul student al lui Radu Vasile, Ovidiu Grecea (fost ofițer la desființata, acum, unitate UM 0215 din M.I.), care-l înlocuiește pe Titu Duță. Se pare că acesta din urmă, ca și predecesorul său V. Stan, acumulasе documente incomode pentru PD în câteva anchete importante - mafia alcoolului, cea forestieră, casele ocupate abuziv, etc

25 august - s-a încheiat procesul de restructurare a SPP, demarat în urma ședinței CSAT din mai, provocat de afacerea Țigaretă II. Efectivele au fost reduse cu 25%.

31 august - Coaliția dă din nou semne de colaps. Petre Roman i-a trimis pe 19 august o scrisoare confidențială șefului statului, în care se plîngea de denigrarea unor acțiuni și personalități din PD în presă, cu concursul SRI, M.I. și a Parchetului, făcînd referință și la interviul gen. Grîgoraș, și-i cerea să reglementeze situația în întrunirea CSAT. Doar că, în aceeași zi, scrisoarea, prin neglijența (?) biroului de presă PD, a apărut în ziare, concomitent cu declarațiile belicoase ale lui Traian Băsescu, care-l acuza pe ministrul Dejeu că-i pune sub urmărire pe oamenii lui Petre Roman. Ministrul de Interne a răspuns că nici un demnitar nu e urmărit "pentru activitate politică", ceea ce nu înseamnă, se subînțelege, că nu sunt cercetați pentru ilegalități. Or, oamenii lui Roman știu că multe din afacerile lor necurate fac obiectul unor dosare la Interne. Următoarea bombă a fost pretenția PD ca Garda Financiară (condusă de Ștefan Părvu, membru al partidului lui P. Roman) să fie abilitată cu anchete penale, ceea ce, spre furia ministrului de Interne, dubla munca Poliției și a Parchetului. PNȚCD a amenințat cu retragerea de la guvernare. În ședința executivului din 31 august modificarea statutului Gărzii Financiare a fost amînată pentru a face parte dintr-un pachet de legi de reorganizare a Finanțelor.

29 august - 1 septembrie - a avut loc la București a XII-a reuniune internațională "Oamenii și religii", de promovare a dialogului ecumenic, cu tema "Dumnezeu, omul, popoarele", organizată de Comunitatea Sant'Egidio din Italia, Patriarhia BOR, președinția României. Au participat 800 de conducători ai diverselor Biserici, din 100 de țări. Ierarhii catolici, ortodocși și greco-catolici au concelebrat, s-au îmbrățișat, s-au rostit discursuri, s-au primit mesaje de la Papă și de la președintele Clinton. Reuniunea s-a încheiat cu o Rugăciune mondială pentru pace, în Piața Universității, în prezența unei mari mulțimi.

SEPTEMBRIE

3 septembrie - La Senat, Iliescu a cerut ca actualul cabinet să depună mandatul și să organizeze alegeri anticipate, fiindcă s-a ajuns la "disoluția autorității statului" incapabil de a pune capăt "revizionismului în ascensiune".

5 septembrie - Întîlnire la Cotroceni cu liderii coaliției și primul ministru. Declarația e plină de imperative de viitor citînd prioritățile din fiecare minister. O sumă de

pag. 3

"SUNTEM DEPARTE DE A GĂSI ADEVĂRUL PROPRIU-ZIS"

Radu Vasile a făcut o vizită oficială în Franța, între 2-4 noiembrie, unde a fost primit de omologul său Lionel Jospin și de președintele Chirac. În fruntea unei numeroase delegații economice, premierul s-a întîlnit cu Louis Schweitzer, președintele Renault, întreprinderea franceză urmînd să achiziționeze 51% din acțiunile SC Automobile Dacia Pitești în cursul lunii decembrie. Mai complicată este tranzacția cu Eurocopter, în condițiile în care a fost prelungit contractul dintre FSP și Bell Helicopters.

În seara de 3 noiembrie a fost organizată o recepție în saloanele Ambasadei române, prilej cu care ziaristul ILIE MIHALCEA i-a pus șefului executivului român câteva întrebări.

Ilie Mihălcea - Domnule prim ministru, ce a întreprins actualul guvern pentru elucidarea "enigmei" din decembrie 1989? Radu Vasile - După cum știți a existat și o comisie senatorială, condusă de senatorul Gabrielescu, care a lucrat aproape doi ani. Practic, din dosarul prezentat în Senat, n-a reieșit mare lucru : cine sunt vinovații, ce se ascunde sau ce au reprezentat de fapt evenimentele din decembrie 1989. Se pergătesc niște dosare, am înțeles, la Procuratura militară, asupra participării unor reprezentanți ai armatei la evenimentele de la Cluj, Timișoara... În ce privește elucidarea acestor evenimente, după părerea mea, suntem departe de a găsi adevărul propriu-zis. I.M. - Cred că ar trebui să se facă apel la acele "comisii" care funcționau în decembrie 1989 și care se ocupau cu preluarea, reținererea și "interogarea" așa-zivilor teroriști, aduși în TAB-urile armatei, care patruleau în localități,

cum s-a întîmplat la Sibiu, unde mă aflam în acea perioadă. Au fost întocmite liste. Dețineau documente...

R.V. - Trimiteți o propunere în acest sens. I.M. - V-o fac Dumneavoastră direct în calitate de șef al guvernului român. R.V. - Da. Eu personal am s-o trimit la Procuratura militară această idee care mi se pare interesantă. Sincer să fiu, nu știu dacă mai există aceste lucruri. I.M. - Despre cazul inginerului Gheorghe Ursu? R.V. - Nu știu cum s-a încheiat. Știu că a fost prezentat la "Europa liberă"... I.M. - Restructurarea guvernului e o inițiativă care vă aparține sau este a PD-ului? R.V. - Nu. Este inițiativa mea care are în vedere reducerea numărului membrilor din guvern pentru a face un guvern mai coerent. Nu se produce schimbări în sensul famosului algoritim. Deși rămîne aceeași pondere a fiecărui partid în parte, numărul membrilor guvernului va fi redus de la 26 cît sunt acum, la 18. Restructurarea va fi imediată pentru că bugetul pe 1999 trebuie construit pe această structură. I.M. - Cum vedeți viitorul partidului din care faceți parte? R.V. - Acest partid va rezista în ciuda tuturor problemelor de acum. Sigur, există tot felul de grupuri, tot felul de atitudini, unele chiar împotriva guvernului actual. Mi se pare că este un lucru mai mult sau mai puțin normal, care face parte din jocul politic. Personal îl accept, de răspuns nu răspund. Am încredere că partidul va depăși aceste situații. I.M. - "Grupul de la Brașov" ce urmărește? R.V. - Nu mai urmărește nimic. A fost o formulă de a prezenta o anumită atitudine față de o anumită situație. La ora aceasta a rămas doar numele de el.

"schimbare". Puterea se temea de el, iar opoziția aștepta înfrigurată ca nemulțumiri să-i ofere câștigul. N-a fost să fie așa. Viorel Lis (CDR), după care bucureștenii nu se omoară (orașul, gospodărit de peste doi ani de reprezentantul Convenției, e murdar, plin de gropi, de copii abandonati, cîini vagabonzi, pensionarii cerșetori...), a câștigat la limită. E drept, a luptat singur contra celorlalți candidați, abia după scorul minabil de 3%, PD i-a declarat "sprijinul", dar cu condiții... Nu în ultimul rînd, absența mașinii electorale reprezentată de Alianța Civică poate fi alt semn de neliniște pentru partidele din Convenție.

Pe 11/11, Ion Iliescu, Vadim Tudor, Valeriu Tabără (PUNR), Ilie Verdeț (PSM) Tudor Mohora (PS), Virgil Măgureanu (Partidul Național Român), liderii Partidului Unității Românilor, ai Partidului Automobilistilor, ai Partidului Pensionarilor, ai Partidului Socialist Muncitoresc Român - o adevărată coaliție roșie - care l-au sprijinit în ultimul tur pe Sorin Oprescu (în treacit fie zis, reprezentant al partidului mineriadelor și fiu al unui ofițer de informații, consul pe vremea lui Ceaușescu) au decis să acționeze în comun la viitoarele alegeri.

UN VOT CU SURPRIZE

După ce pe 10 septembrie, guvernul hotărîse să amîne alegerile din lipsă de fonduri, a revenit asupra deciziei: argumentul fusese interpretat ca un pretext pentru a evita o înfrîngere a CDR, uzată de guvernare și de dispute politice în alegerile pe Capitală.

Clasa politică a încercat să minimalizeze semnificația ignorării urnelor sau să deturneze conținutul avertismentului dat de electorat (Viorel Lis - CDR - 50,5%; Sorin Oprescu - PDSR - 49,5% - o diferență de 6.402 de voturi). Mesajul e limpede: prea maturi civic (este electoratul cel mai bine informat și la curent cu "jocurile politice") ca să-și ofere din bezamăgire voturile stîngii de diverse culori, bucureștenii au preferat să rămînă acasă. În acest fel candidatul Convenției a avut parte de un vot pe muchie de cuțit... Altă constatare : deși liderii politici s-au ferit să apară cu candidații la primărie, însemnele partidelor respective făcîndu-se cit mai discrete fiindcă, chipurile, confruntarea avea o miza neglijabilă de doar doi ani și angaja personalități nu partide, atît oamenii politici cît și electoratul șiau cît de încărcat de sens este acest vot, la doi ani de la

deziderate a căror repetiție nu acoperă, din păcate, deficitul de reformă înregistrat în acești doi ani de guvernare. *"Coaliția este hotărâtă să nu cedeze presiunilor și discordiilor politice create în mod artificial cu scopul declanșării unor noi crize și să intervină pentru stoparea oricăror declarații de natură să creeze situații conflictuale între parteneri, cu atât mai mult dacă sunt implicați membri ai Guvernului".* În acest spirit, liderii din CDR sunt de părere că UDMR nu poate condiționa rămânerea în coaliție de revindicările minorității maghiare fiindcă participă la administrarea întregii României.

- S-a decis rectificarea Legii bugetului. Printre hotărâri, reducerea bugetului unor ministere - Culturii i se vor lua 44 miliarde, Sănătății 127 miliarde. Scăderea, față de prevederi, a veniturilor bugetare datorită, pe de-o parte, nerealizării privatizărilor sperate, pe de alta a micșorării bazei de impozit, a creat o gaură de 8.000 miliarde de lei. Soluția? fie amputarea cheltuielilor prevăzute inițial, fie impunerea de noi majorări și taxe Negociatorul FMI, aflat la București, a insistat pentru ultima variantă. Guvernul a optat însă pentru scăderea drastică a cheltuielilor, doar cu unele majorări de taxe, fiindcă e inutil să crești impozite când marile întreprinderi care lucrează în pierdere tot nu le plătesc. Nu faci decât să subrezești sectorul sănătos al economiei. A treia variantă, împrumutul, pentru a acoperi deficitul bugetar, e imposibilă, în condițiile în care FMI și Banca Mondială au suspendat practic finanțările, guvernul a fost retrogradat din punctul de vedere al riscului și toată zona est-europeană e blocată de neîncrederea creditorilor. În august, inflația s-a menținut la 0,6%

- Tribunalul sectorului 4 a acordat, în ciuda contestației lui Ion Rațiu, girul juridic Partidului Național Român al lui Virgil Măgureanu.

7-8 septembrie - Conferința internațională *Renașterea drumului istoric al mătăsii*, în Azerbaidjan, cu participarea a 32 de state, la care Emil Constantinescu a prezentat avantajele ofertei românești de participare la coridorul de transport Asia-Caucaz-Europa. A fost semnat un document politic, *declarația de la Baku*, și unul economic, care instituționalizează noul coridor de comunicare și cooperare inter-regională.

7-9 septembrie - Președintele peruvian Alberto Fujimori în România. S-au semnat acorduri în domeniul turismului și pentru combaterea traficului de stupefiante. Șeful de stat latino-american a inaugurat inițiativa gazdei ca fiecare om de stat, aflat în vizită în România, să sădească un pom în curtea Cotrocenilor. Alberto Fujimori a plantat un frasin.

8 septembrie - Senatorii și-au votat, după trei minute de dezbateri, mărirea bugetului cu 18 miliarde de lei. De unde se va scoate suplimentul, rămâne treaba ministrului de Finanțe, care nici nu era la curent cu isprava.

- În București se înmulțesc casele de amanet pentru nevoiași, dar și pentru a camufla comerțul ilicit cu aur.

9 septembrie - au fost demisi 11 procurori șefi în cadrul reorganizării Curții Supreme de Justiție.

10 septembrie - Vizita la București a comisarului european Hans van den Broek.

- La Senat a fost adoptată *Legea privind regimul străinilor*: persoanele care găzduiesc străini trebuie să le semnaleze prezența la poliție în 48 de ore, iar hotelurile în 24 de ore; persoanele fizice și juridice nu pot găzdui străini care n-au documente valabile de călătorie. Pentru viză de intrare în România e necesară o invitație scrisă, însoțită de acordul Ministerului de Interne și angajamentul celui care invită că va suporta cheltuielile ocazionate de șederea străinului, ca și dovada unei garanții bancare, pentru cetățenii statelor "recunoscute cu tendințe de emigrare". Viza poate fi refuzată de autoritățile române.

12 septembrie - La Cernat, Forumul secuiesc pentru reînnoirea UDMR, fără ca să fie prezent vreun

membru al conducerii partidului supus renovării. Mastru de ceremonii al unor propuneri incendiare, Laszlo Tökés

13 septembrie - Noul premier Primakov a transmis, prin ambasadorul Federației Ruse la București, o invitație de a vizita Rusia primului ministru român, Radu Vasile, apreciat pentru *"abordările realiste și echilibrate"*. Ambasadorul rus a exprimat dorința ca România să-și intensifice exportul către Rusia.

- românii din regiunea Cernăuți au organizat a VII-a ediție a sărbătorii *"Limba noastră cea română"*. Au venit oaspeți din Bacău, Botoșani, Tg. Mureș, Suceava, din Basarabia și o delegație de parlamentari de la București. Pe de-o parte oficialitățile ucrainiene au fost prevenitoare, pe de altă parte, singurul deputat român în Parlamentul de la Kiev, a anunțat că s-au strâns 40.000 de semnături de la părinți pentru a stopa hotărârea scoaterii românei din școli.

14 septembrie - A început greva minerilor, care s-a stins din senin, cum a început, odată cu rezolvarea restanțelor salariale. De fapt, ea trebuia să confirme supremația de lider a lui Cozma, revenit din detenție în iulie. El s-a autodefiniț: *"Liderul absolut al minerilor din România"*. Pe de-o parte, disponibilizările din minerit, pe vremea când Cozma era la răcoare, n-au dat rezultatele scontate: oamenii nu s-au întors la țară de unde veniseră în anii 70-80 și puțini au fost tentați de programele de reconversie profesională plătite de Uniunea Europeană. Cei mai mulți au cheltuit cele 15-20 de salarii încasate și trăiesc din ajutoare de șomaj visând ca, ajutați de marele ortac, să se reîncadreze în subteran. Iluzie disperată, fiindcă și așa este supraproducție de cărbune, iar regiile din minerit, transformate în societăți, nu mai pot șantaja guvernul pentru a primi subvenții, ele depinzând doar de comenzile marilor consumatori de combustibil. Pe de altă parte, "liderul", care n-a încheiat încă socotelile cu justiția - mai are două procese, unul de ultraj, altul pentru devastarea localului Vega, iar procurorii lucrează la dosarul minieradei din iunie 1990 (soldați, să nu uităm, cu 60 de morți!) - nu poate spera decât în alegeri anticipate și promisiunea unui loc la Senat (deci imunitate) pe listele Partidului România Mare, al cărui membru a devenit în detenție.

15 septembrie - deschiderea solemnă a anului școlar la Sibiu, în prezența președintelui țării și a ministrului Educației Naționale, Andrei Marga. Dintre noutățile reformei: anul are o structură semestrială, în clasele 1-4 nu se mai dau note, ci calificative și au apărut manuale alternative profesorii având libertatea să aleagă.

- În cadrul consultărilor cu grupurile parlamentare la Cotroceni, PNȚCD este sever criticat de Emil Constantinescu. În discursul - de peste o ora, șeful statului s-a arătat nemulțumit de incapacitatea de a contracara o imagine falsă, datorită lipsei de comunicare și de solidaritate cu guvernul și a permanentelor dispute. Referitor la V. Ciorbea, Emil Constantinescu l-a socotit frustrat în atitudinea lui critică față de guvernul actual. Explicațiile fostului prim ministru, într-un interviu acordat săptămânalului *"Lumea liberă"* (New York, septembrie) dezvăluie culisele unui lamentabil comportament politic pe care românii au dreptul să-l cunoască. Mărturisind că a făcut greșeala de a accepta să fie *"extras din funcția de primar al Capitalei și parașutat de președintele țării în mijlocul unui guvern gata constituit de către liderii coaliției"*, Victor Ciorbea spune că, după remanierea din decembrie 1997, când fusese numit și vice-președinte al PNȚCD, avea șansa să se impună, dar tocmai asta nu s-a dorit. *"Trist a fost că nu s-a acceptat de la început demisia mea, după cum forțele politice și instituțiile implicate nu au avut curajul să accepte nici alegeri anticipate, pe care eu am convingerea, în continuare, că la acea dată Convenția Democrată le putea câștiga. Mai mult decât atât, mi s-a interzis să dau vreo replică tuturor aceluia care mă atacau, astfel încât, timp de 6 luni,*

am fost în permanență atacat și n-am avut posibilitatea să răspund niciodată."

Președintele țării le-a recomandat țărăniștilor să fie mai ofensivi în crearea propriei imagini și totodată mai flexibili în raport cu partenerii din coaliție - democrații lui Roman și PNL - fiindcă nici la viitoarele alegeri nu există decât varianta de a guverna împreună, care este un imperativ strategic. *"Presa și foștii ofițeri de Securitate"* sunt cei care îi manipulează să intre în conflict cu PD. Cât privește neîmplinirea Contractului cu România, nu trebuie uitat că la putere nu este CDR, ci o coaliție. Absenți de la înfățișare: Radu Vasile și Victor Ciorbea.

16 septembrie - în *"Monitorul de Cluj"* apare articolul *"M-am săturat de România"*, semnat de ziaristul Sabin Gherman de la TvR Cluj. Fostul regat este *"o civilizație a semințelor de bostan"*, a birocrației, peșchelui și șmecheriei. *"Europa se termină undeva pe lângă Brașov"*, Ardealul riscând să-și piardă specificul *"într-un stat în care legea o face Miică, șmecheria și șmecheriei și pigăniei"*. Ardealul ar ieși la socoteală mai bine dacă s-ar administra singur. Deși a contribuit la câștigarea alegerilor și aduce sume decisive la buget, i s-a alocat mai puțin decât orașului București. Să ne amintim că primarul Iașului a făcut un Partid al Moldovenilor... De fapt, aceste tentații federaliste sunt provocate de sistemul birocratic-administrativ, de blocajul, corupția și nepăsarea generalizate care nu se practică doar la București, ci pretutindeni (vezi Caritasul la Cluj!)

16-20 septembrie - S-a desfășurat, în sala Muzeului Național de Istorie din București, Festivalul Românilor de Pretutindeni (Romfest), dedicat împlinirii a 80 de ani de la Marea Unire. Motto-ul întinerii, organizată de un comitet internațional prezidat de Părintele Calciu-Dumitreasa: *"Românii de pretutindeni, un cuget și un spirit"*. Romfest-ul s-a născut în anii '80, din inițiativa românilor exilați în America de a continua, de altfel imposibil de egalata Societate Academică Română. Prima sa întrunire a avut loc la Cleveland, în 1988. Ediția din acest an a avut ambiții mari - de a fi prima mare întrunire a românilor de pretutindeni în țară, de a strânge reprezentanți nu doar ai exilului ci și ai basarabenilor, bucovinenilor, ai românilor din sudul Dunării etc. Din păcate, declarațiile Pr. Gh. Calciu, referitoare la legitimitatea Patriarhului Teoctist și despre primejdia care pîndește Biserica Ortodoxă Română, mai ales despre dosarele de securitate ale clerului, care ar fi doar în grija Celui de Sus, fiindcă toți "am colaborat", a scandalizat un exil, care s-a întemeiat pe valori morale și intransigența anticomunismului, dinamitând mult doritul consens și iscind vechile suspiciuni față de recuperările festive. Astfel, asociațiile exilului românesc din Franța: Eparhia Ortodoxă Română din Europa Occidentală și Canada (vice-președinte dr. Șerban Mihăileanu), Biserica Ortodoxă Română de la Paris (vice-preș. A. Ghika), Asociația Combatanților din Franța (preș. I. Rotaru), Asociația Doamnelor Ortodoxe din Paris (preș. H. Tomoroveanu), Asociația Foștilor Deținuți Politici (delegat R. Radina), Asociația France-Roumanie-Art (preș. A. Doicescu), Asociația Ziariștilor (preș. D. Culcer), Uniunea Românilor Liberi (preș. dr. Paula Predeleanu) au precizat public că *"Romfest-ul diasporei nu-i reprezintă"*.

Lipsa de adeziune (mai ales în exilul din Europa occidentală) și de ecou mediatic a întrunirii, care s-a dorit atât de ostentativ simbolică, pune la îndoaie entuziasmele care nu se bizuie pe principii și pe criterii comun acceptate, risipind, prin acțiuni pripite și sectare, șansele unei reconcilierii atât de dorite.

17 septembrie - Parlamentarii PNL la Cotroceni. Valeriu Stoica, ministrul Justiției a anunțat că-i va sancționa pe magistrații din cauza cărora aproape toți inculpații din afacerea Țigaretă II au fost puși în libertate pe motive procedurale. Într-adevăr, nu se mai

afli în detenție, din cele 21 de persoane trimise în judecată - la doar câteva luni de la cea mai mare afacere de contrabandă descoperită vreodată în România - decît col. Trușulescu și șoferul său... Investigațiile s-au oprit în fața fortăreței M.Ap.N....

- Ministrul a început o ofensivă, întîi într-o intervenție în Senat, apoi la Camera, denunțînd abuzul, corupția, incompetența, șantajul și disprețul care caracterizează activitatea multor magistrați. *"Putregaiul corupției și incompetenței a pătruns în rîndul magistraților"* a spus V. Stoica

18 septembrie - Ziaristul Dragoș Stîngu de la *"Monitorul din Iași"* este din nou condamnat, în alt proces de calomnie, la un an de închisoare cu executare și la amendă care însumează peste 15 milioane de lei!...

19-20 septembrie - Consiliul Național PD. Adrian Severin, care acuză conducerea de "dictatură", a fost debarcat din funcția de vice-președinte al partidului, fostul ministru de externe devenind simplu membru PD. Spre surprinderea lui Petre Roman, scorul voturilor pro și contra Severin a fost foarte strîns (189, respectiv 201). Dintre partizanii lui Severin, senatorul Octavian Sireteanu, care conduce ziarul *"Azi"*, este pentru o refacere din interior, o reîmprospătare a statutului, ba chiar a conducerii partidului.

20-22 septembrie - vizita în România a președintelui Kazahstanului, Nursuitan Nazarbaiev.

21 septembrie - Gheorghe Vlad Nistor (conferențiar și prodecan al Facultății de Istorie, director al Centului de istorie Comparată a Societăților Antice) a fost numit consilier de stat, însărcinat să reorganizeze și să restructureze Compartimentul Protocol al președinției. Lacunele au fost flagrante cu ocazia vizitei președintelui peruvian, întîmpinat la aeroport de ministrul Tineretului și Sportului și decorat cu Steaua României (reintrodusă de curînd) dar care nefiind încă fabricată, a rămas să i se transmită lui Fujimora prin curier diplomatic.

- Curtea Supremă de Justiție a decis că instanțele judecătorești sunt competente să soluționeze acțiunile privind restituirea bunurilor trecute în proprietatea statului între 1944-1989, anulînd astfel hotărîrea CSJ din 2 februarie 1995, luată în urma unui discurs al lui Iliescu din ianuarie același an, în care critica restituirea prin justiție a caselor naționalizate.

22 septembrie - la Cotroceni au fost primite succesive grupurile parlamentare USD și UDMR. Președintele Constantinescu a propus delegației PD un parteneriat politic pînă în anul 2004 pentru că: *"nimeni nu va reuși să obțină majoritatea absolută la viitoarele alegeri. Vor fi necesare din nou alianțe de guvernare. Atunci să ne înțelegem - că vom merge împreună și pe mai departe"*. Președintele le-a propus acordul comun asupra unor proiecte, cum ar fi Drumul Mătăsii sau al petrolul din Marea Caspică, ceea ce n-a provocat marele entuziasm al pedștilor. Aceeași propunere a fost făcută și UDMR-ului, a cărui reacție este scepticismul aștia timp cît, socotesc ei, nu se respectă protocoalele pe termen scurt. De altfel, în ciuda promisiunilor președintelui de a-i susține (cum?) în revendicarea universității maghiare de stat, udemerității și-au exprimat decizia de a părăsi coaliția în 30 septembrie, dacă legea Învățămîntului nu va fi revizuită. Trebuie precizat că, la ora actuală, funcționează în România 19 facultăți și 43 de specializări de învățămînt superior în limba maghiara (pe lîngă sutele de grădinițe, școli primare, gimnazii și licee cu aceeași limbă de predare), ceea ce face că un tînr maghiar care vrea să se instruiască în limba maternă o poate face de la grădiniță pînă la absolvirea facultății.

- Deputatul Nicolai Popa (Ap. R) a propus modificarea Constituției pentru a se institui sistemul parlamentar unicameral. S-ar reduce considerabil cheltuielile prin reducerea numărului de parlamentari, iar votul uninominal ar contribui la responsabilizarea aleșilor. Aceasta revizuire poate fi inițiată fie de

președintele la propunerea guvernului, fie de parlamentari, fie de 500.000 de cetățeni cu drept de vot. Senatorul jărănist Matei Boilă și deputatul liberal Anton Ionescu sunt de acord cu această propunere, precizînd că cele două Camere au atribuții identice care îngreunează procesul legislativ. Prioritar ar fi în modificarea Constituției, modificarea reglementării ridicării imunității parlamentare și modificarea Legii electorale.

- În aceeași zi, vizită în România a delegației parlamentare din Armenia.

23 septembrie - Biroul Permanent PNL a trimis premierului Vasile cererea de revocare a ministrului de Finanțe Daniel Dăianu și înlocuirea acestuia cu Decebal Traian Remeș, *"pentru insuficiența promovare a politicii liberale, înfrîngerea procesului de reorganizare a ministerului și comunicare defectuasă cu organismele de conducere ale partidului"*. Peste două ore, Dăianu era convocat la Cotroceni iar Remeș deja ministru cu jurămîntul depus. Președintele comisiei de buget-finanțe a Senatului, Varujan Vosganian, s-a declarat uimit de precipitarea cu care în aceeași zi a fost revocat un ministru și numit altul: *"Dăianu rămîne un om de cîră valoare, de care avem nevoie și n-aș vrea să se întîmple ca și cu Ilie Șerbănescu (ministrul din ultimul cabinet Ciurbea, n.n.), demis în timp ce se afla în străinătate, care și-a găsit biroul ocupat și cărțile pe hol"*. Schimbarea ministrului de Finanțe, petrecută sub presiunea partidelor - *"într-un guvern politicizat, tehnicianul este un intrus"*, mărturisise însuși Dăianu într-un interviu din *"ZZ"* - și probabil datorită opoziției sale la contractul cu Bell Helicopters, a fost negativ perceput de analiștii economici. *"The Wall Street Journal"* socotea că pentru investitorii străini e o veste proastă, pentru *"Financial Time"* demiterea lui Dăianu va face și mai dificilă relația cu FML. Într-adevăr, la ultima ședință, din 15 septembrie, cu reprezentanții FMI, Dăianu era lăudat pentru opoziția sa la cheltuieli ineficiente și pentru încercarea de a menține echilibrul balanței financiare. Decebal Traian Remeș era, în momentul investirii, președintele comisiei Finanțe-Bănci a Camerei Deputaților. În privința contractului cu Bell Helicopters, noul ministru a dat un răspuns aproape hilar: *"Poziția mea este în germen"*.

- În urma consultărilor la Cotroceni cu diverse grupuri parlamentare, o depeșă a președinției comunică: *"... președintele a luat notă cu surprindere de poziția de respingere violentă a oricărui discuții de către PDSR, PRM, PUNR, cărora le revine întreaga răspundere pentru suspendarea dialogului politic și înlocuirea lui cu o polemică pur propagandistică, coborîtă uneori sub limitele unui limbaj civilizată. Președintele refuză să se lase atras în dispute sterile și va continua să-și exercite cu fermie atribuțiile constituționale de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate"*. Refuzînd să vină la Cotroceni, opoziția a pretins că, la aproape doi ani de guvernare, președintele să înfățișeze parlamentului un raport referitor la "starea națiunii".

24 septembrie - președintele și primul ministru au adresat Comitetului norvegian Nobel mesaje prin care susțin propunerea decernării Premiului Nobel pentru Pace Regelui Mihai.

25 septembrie - are loc ședința Consiliului Național de Acțiune Împotriva Corupției și Crimei Organizate la care s-a făcut bilanțul celor 18 luni de funcționare. Rostul acestui organism a fost de a coordona instituțiile statului cu atribuții în domeniul cercetării corupției și crimei organizate, între care *"există o lipsă de comunicare aproape totală"*. La conferința de presă, Emil Constantinescu a enumerat cazurile de corupție rezolvate de justiție. Mafiile din sectorul bancar, petrolier, al flotei, al țigărilor și alcoolului au adus un prejudiciu de 3.592.510 lei - echivalentul sumei acordate de bugetul de stat asigurărilor sociale !... - din care au fost recuperate 23,5%. *"...oamenii care s-au aflat în funcții importante au relații cu*

mafia și crima organizată, au sprijinit-o și o sprijină și acum, încercînd să creeze României imaginea unui stat neputincios, neguvernabil". Cu toate acestea, *"nu putem cîștiga lupta împotriva corupției cu pierderea luptei pentru democrație. Deși mulți îmi cer o mîndră forțe, acest lucru nu este posibil, pentru a nu mai ajunge niciodată la sentințe date dintr-un cabinet sau la indicații"*.

26 septembrie - PUNR și-a reunit șefii de filiale din Transilvania, care au cerut inițierea procedurilor de suspendare a președintelui Emil Constantinescu, demiterea guvernului, dizolvarea parlamentului și organizarea de alegeri anticipate... Și pentru a nu pierde timpul, a fost anunțat și candidatul partidului la președinție: fostul independent, fostul jărănist, proaspăt achiziție pueneristă - George Pruteanu.

27 septembrie - Conferința internațională *"Energia Mării Caspice în Europa"*, organizată sub auspiciile Forumului "România la răscruce" (prezidat de consilierul preșidențial Dan Căpățînă) și ale UE, "întîlnire tehnică" la care au participat 477 de specialiști din 30 de țări.

28 septembrie - Senatorul Doru Ioan Tărăcilă a anunțat că Biroul executiv PDSR a decis să înființeze o comisie internă care să analizeze *"acte de încălcare a Constituției comise de președintele Constantinescu"*, cu referire expresă la amestecul său în problemele Justiției. E vorba, de fapt, de reacția iritată a foștilor guvernanți față de declarațiile șefului statului cu ocazia conferinței de presă (25 septembrie), privitoare la corupție.

30 septembrie - A fost promulgată Legea privind integrarea sistemului de asigurări sociale al personalului Bisericii Române Unite cu Roma în sistemul asigurărilor sociale de stat.

- Valentin Iliescu (PUNR) a depus la Camera Deputaților o inițiativă legislativă privind alegerea președintelui: decalarea alegerilor prezidențiale de cele legislative și modificarea numărului de semănat: pentru un candidat independent - 500.000, pentru unul propus de un partid - 1.000.000, pentru un candidat propus de o alianță politică - 2.000.000. Scopul este de a reduce numărul neaveniților. În 1996, 16 candidați s-au lansat în cursa prezidențială.

OCTOMBRIE

2 octombrie - Prin Hotărîre de guvern, în absența ministrului Educației, s-a decis înființarea universității de stat multiculturală ... în două limbi: maghiară și germană, "Petöfi-Schiller", deși Forumul Democrat German n-o dorește!... Pe 3 octombrie Consiliul Reprezentanților UDMR, reunit la Tg. Mureș, votează împotriva ieșirii din coaliție.

3 octombrie - "Soluție pașnică pentru Kosovo" a fost subiectul întîlnirii președinților României, Greciei și Bulgariei la Delphi.

2-5 octombrie - premierul Radu Vasile, însoțit de noul ministru de Finanțe, Traian Remeș, în SUA. Gene Sparling, principala autoritate în materie de economie de la Casa Albă, pe care l-a întîlnit, socotește că România trebuie să aibă mai multa rigoare în disciplina financiară și controlul bugetului, să avanseze rapid în restructurarea băncilor și privatizarea marilor întreprinderi pentru a putea reînnoia dialogul fructuos cu organismele financiare internaționale. A doua zi, Radu Vasile a avut convorbiri cu Michel Camdessus, directorul FMI și cu noua echipă de negociatori. Jan Wolfesohn, președintele Băncii Mondiale, care l-a întîlnit pe premierul român în 4 octombrie, e gata să fie alături de România, s-o ajute să-și reconstruiască imaginea, cu condiția să evite tensiuni și crize politice. Vizita s-a încheiat în 5 octombrie, cu o masă rotundă la care a participat și politologul Vladimir Tismăneanu, la Universitatea Maryland. Întors în țară, întreat despre soarta contractului cu Bell Helicopters, Radu Vasile a mărturisit că

administratia americana și forurile financiare internaționale sunt preocupate de problemele bănești ale României, așa că mult discutatul contract "nu e fezabil pentru România la ora actuală"... Premierul a anunțat că trăim "ultima șansă", accentuând asupra rolului eminent al SUA în soarta României și a caracterului vital al unui nou contract cu FMI. O noutate în viziunea premierului care făcea până acum profesioni de credință asupra "căii românești" și nu părea afectat peste măsură că patru contracte anterioare n-au fost respectate de partea română. În momentul de față, FMI, criticat în ultima vreme de politicieni și economiști occidentali pentru soluțiile date în criza din Asia și Rusia dar și în țările est-europene, aflat la fundul sacului, ar putea fi și mai rezervat. De aceea, poate, Radu Vasile crede că acordul are șanse doar de 60-70% să fie semant

5-7 octombrie - Procesul Țigăreții II la Tribunalul Militar București. Truțulescu a declarat că transportul de țigări a fost făcut în beneficiul lui Reja, Gabi Negoescu și Petre Buduru. Acesta din urmă, președintele clubului de fotbal Dinamo, a cerut, pe 8 octombrie, suspendarea sa din funcție, până la lămurirea lucrurilor, negînd că ar avea vreun amestec în afaceri ilicite.

- Săptămînalul economic Capital informează ca Societatea Națională de Petrol a obținut licența pentru explorarea și exploatarea unei suprafețe de 35.000 km² în Kazahstan. Negocierile au durat câteva luni și au fost suficiente de discrete pentru a evita eșecul din 1994, cînd partea română a pierdut un contract asemănător în favoarea unor companii rivale.

6 octombrie - La Iași este lansat "Clubul Dreptei" fondat de Adrian Iorgulescu (PAR), Cezar Corăci (PNL) și Ionuț Gherasim (PNȚCD), toți trei parlamentari și membri ai CDR. Din Club mai fac parte, alături de politicieni din Convenție (de pildă, grupul țărănist de la Brașov), oameni de afaceri și personalități publice. Baza sa programatică este *Manifestul Dreptei* lansat în vară. Șerban Orescu explica în "22": "... înființarea Clubului Dreptei constituie o importanță valență liberă în spectrul politic românesc. Numai că pași mărunți, fie și în direcția bună, nu sînt suficienți. Centrul-dreapta are nevoie nu de o spoială, ci de o casă nouă". Adică de un partid și un candidat la viitoarele alegeri din 2000, crede Ș. Orescu.

7 octombrie - Emil Hurezeanu - directorul Departamentului emisiunilor românești de la Deutsche Welle - a declinat oficial propunerea președintelui Emil Constantinescu de a ocupa postul de purtător de cuvînt al Președinției

8 octombrie - Senatul a votat o Lege (inițiată de Petre Roman) care definește condițiile în care cetățenii pot avea inițiative legislative și atribuțiile Curții Constituționale de a verifica aceste condiții. Legea prevede obligativitatea de a alcătui un comitet de inițiativă, din cel puțin 10 persoane, care să răspundă de elaborarea inițiativei și de procesul obținerii semnăturilor care trebuie să fie în număr de 250 de mii (exclusiv personale, orice constrîngere de a semna împotriva voinței se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani). Inițiativa se înregistrează în termen de 3 luni la una din Camerele Parlamentului, Curtea Constituțională trebuind să răspundă în termen de 30 de zile (60 dacă e vorba de o schimbare constituțională) de la sesizare. Imediat ce a primit hotărîrea favorabilă a Curții Constituționale, Camera la care s-a depus inițiativa trebuie să declanșeze procedura de legiferare.

- S-a mai votat Legea pentru sprijinirea exporturilor, impozitul pe profit reducîndu-se cu 50%. Exporturile României în 1997 au reprezentat 8.428 miliarde de dolari, iar importurile 11.275 de miliarde de dolari.

10 octombrie - Petre Lucinschi, președintele R. Moldova și-a lansat la București cartea "Ultimile zile ale URSS" (Editura "Evenimentul românesc"), în

prezența președintelui Constantinescu. După Ion Cristoiu, prezent la lansare în calitate de prefațator, a afirmat "Petre Lucinschi este cel mai corect om de staf" (!)

11 octombrie - Consiliul Superior de Apărare al Țării (CSAT) a aprobat accesul forțelor NATO în spațiul aerian al României "în situații de urgență și neprevăzute" Agitația de la București în jurul întrebării: participare activă sau nu la operația NATO în Kosovo a fost încă un exces de pălvăreală fiindcă Alianța atlantică nici nu a avut guvernului român o participare nemijlocită, ci doar "acces liber la spațiul aerian al României în cazul unei intervenții în Kosovo". Declarîndu-se pentru o soluție negociată a crizei din zonă, documentul mai precizează că "România sprijină măsurile avute în vedere de comunitatea internațională pentru soluționarea crizei, chiar dacă în calitate de vecină, nu-și poate asuma o participare directă la acțiuni de luptă, în cazul în care acestea vor avea totuși loc". Iliescu a cerut paritate, adică să i se acorde și Serbiei îngăduința de a intra în spațiul nostru aerian.

14 octombrie - "Mai iugoslavi ca iugoslavi" ... În Parlament a avut loc dezbateră în jurul deciziei CSAT de a aproba a survolării spațiului aerian de către navele NATO "în situații urgente și neprevăzute" și a trimerii în regiunea iugoslavă a unui Detașament umanitar compus din 250 de oameni. Opoziția s-a încins de parcă mutasera litigiul din Kosovo în jurul microfonului. S-a revenit după vociferări patetice la votul pe comisii care, spre jalea PSDR, PUNR și PRM, a fost cu 21 voturi pentru decizia CSAT și 13 împotriva. În fine, cu 244 de voturi "pentru" și 160 "împotriva" (82 parlamentari absenți), fără să fie adoptat nici unul din cele cinci amendamente propuse (dar care au costat 8 ore de discuții), parlamentul a votat decizia CSAT. Adrian Năstase a cerut și a fost acceptat vot nominal ca posteritatea să știe!... În legătură cu decizia românească și cea bulgară, președintele Belarus, Alexandr Lukasenco, dispus să dea ajutor Iugoslaviei, a declarat: "România și Bulgaria au încălcat solidaritatea slavă" !...

- Pe 28 mai 1998, ambasadorul român la Belgrad, Panait Lefter, a fost rechemat în țară. De cinci luni nu se mișcă din capitala Serbiei determinîndu-l pe ministrul de Externe să se întrebe "dacă e tembelism sau sabotaj". Oricum, în 1985 a fost expulzat de la Bonn, acuzat de spionaj.

- Meci România-Ungaria la Budapesta. Scorul: 1-1. Nemulțumiți de rezultat, supporterii unguri au scandat în picioare minute în șir: "șigani! șigani!", la ieșirea din stadion, au spart geamuri, au făcut praf automobile și autobuze ale celor 4000 de suporteri veniți din România, s-a lăsat cu pumni, cu scatoalce. Ziarele din țară au cerut Ministerului de Externe să pretindă scuze de la partea ungară. Un subsecretar de stat de la ME maghiar, Gabor Bocy, l-a primit pe ambasadorul român la Budapesta, dezolat de întîmplare dar umit de "isterizarea" presei românești (e drept, stadioanele au devenit în ultimii ani ringuri de box, doar că în cazul cu pricina, se adaugă neliniștoare conotații politice). Și s-a lăsat noaptea de 14 spre 15 octombrie. Locul acțiunii s-a mutat în parcarea turcească Anadolu, lîngă autostrada București-Pitești unde, din pricina obscure - se pare neplata unei curse cu taxiul - a izbucnit războiul româno-turc, la baionetă, cu bîte, lanțuri și topoare, dar și cu săbii ninja și pistoale. Tabăra turcească, în ciuda sffrșitului indecis, pare să fi suferit pierderi mai importante și s-au salvat cu fuga.

15 octombrie - sondaj IMAS. Emil Constantinescu a scăzut în opinia cetățenilor, într-un an și jumătate, de la 70% la 36,7%, curbă explicată de Toma Roman ("Formula AS") prin marile campanii - cea anticorupție, de pildă - împotmolite și date uitării și slabele performanțe economice ale regimului. Radu Vasile a scăzut de la 61,4% (la instalare) la 41,5%, eliminat Daniel Dăianu depășindu-l (44,9%).

CDR este și ea în scădere cu peste 25% într-un an și jumătate, ajunzînd la 32,3%; PD are 14%, PDSR rămîne constant - 20%; PRM este în creștere, ajunzînd la 15%.

- Tot mai se caută un sediu pentru Avocatul Poporului..., deși instituția a fost constituită cu 2 ani în urmă și se discută afilierea ei la organismele internaționale.

- Seminarul "Crisa financiară mondială. Efectele ei asupra României." Ilie Șerbănescu și Valentin Ionescu (doi foști miniștri care au aflat de la televizor că nu mai sunt în guvern în aprilie 1998...) cred că PD-ul nu dorește privatizarea, tocmai el care cere necontenit reformă. Sigur, altă piedică în privatizare sunt imensele datorii ale întreprinderilor dar ceea ce-i alungă pe investitorii străini este mai ales birocrăția, cum mărturiseau niște oameni de afaceri germani, care au fost înecați în hîrtii și n-au putut stabili un dialog coerent cu partea română.

- A început la Bruxelles reuniunea Comitetului România-Uniunea Europeană la care se vor analiza progresele în îndeplinirea criteriilor stabilite la Copenhaga, fiind ultima întîlnire înainte de elaborarea Avizului pentru România. Delegația română (31 de persoane) e condusă de ministrul Integrării Europene, Alexandru Herlea.

16 octombrie -- Secretarul de stat Ștefan Pârvan (PD), șeful Gărzii Financiare și-a făcut publică demisia, din motive "pur tehnice", fără conotații politice, respingînd orice așa zise neînțelegeri cu ministrul de Interne.

17 octombrie - Leueen Miller, reprezentanta Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, a lansat la București *Strategia națională pentru combaterea sărăciei*, soluții pe termen scurt, mediu și lung în 14 domenii (asigurări sociale, venituri, sănătate, locuințe etc). Programul e patronat de președintele Constantinescu, care a declarat: "Realitățile din Europa Centrală și de Est arată că este nevoie de multe guverne de sacrificiu, cu diferite culori politice, pentru ca o țară în tranziție să stabilizeze degradarea nivelului de trai, să limiteze pungile de sărăcie". Strategia contra sărăciei nu pleacă de la o doctrină politică, ci de la "realitatea rece, statistici, studii interdisciplinare, fără culoare ideologică", deci combaterea sărăciei "nu trebuie confiscată de nimeni" Proporția de sărăcie în țările prospere e de 10-15%, în vreme ce în România este de 20-25%.

19 octombrie - Sorin Dimitriu e revocat din funcția de ministru al Privatizării. Dimitriu și-a dat demisia și din funcția de președinte al FPS. De trei luni, cele două instituții erau supuse unui foc concentrat din partea presei și a factorilor politici. "Financial Times" (28 septembrie) afirma, că FPS-ul nu vînduse decît 20% din valoarea declarată. Motivele demisiei, a explicat Dimitriu, depășesc insatisfacția creată de "campania lansată împotriva mea și a instituțiilor pe care le conduc": lipsa susținerii politice din partea coaliției; riscul unei curse disperate de privatizare doar pentru obținerea de resurse bugetare; suspiciunea care planează asupra unor procese de privatizare; Legea privatizării, care nu e funcțională; superficialitatea cu care sunt abordate în guvern restructurările. Fost director de minister, Sorin Dimitrescu a devenit țărănist într-un tîrziu și consilier pentru industrie la președinție după 1996. Participant la "Întîlnirea de la Brașov", a ajuns în guvernul Vasile. Acum a devenit țapul ispășitor al ineficienței guvernului în domeniul reformei.

- Agenția internațională de evaluare "Standard Poor's" de la Londra exprimă temerea că România nu va putea să-și plătească datoria externă care este de 2,2 miliarde dolari anul viitor, dat fiind că actualul guvern e incapabil să oprească deteriorarea situației financiare. Soluția ar fi reluarea rapidă a negocierilor cu FMI și infuzia de capital.

"CINE STAPÎNEȘTE TRECUTUL CONTROLEAZĂ VIITORUL" (Orwell)

Începînd din martie 1997, Proiectul legii de deconspirare a Securității a fost discutat de Comisia juridică a Senatului și votat pe 5 mai. În aceeași lună, în temeiul art. 110 (1) din Constituție, privind implicațiile financiare ale proiectului, Senatul scrie guvernului. Acesta nu răspunde. Senatul revine în iulie și august. Nici un răspuns. Ticu Dumitrescu, care acuză conducerea PNȚCD că blochează legea, este eliminat din partid. PNȚCD pretinde că nu cunoaște proiectul (deși el există ca propunere din 1990 și în formă finală din 1993) și formează o comisie care să-l studieze. Raportul respectiv, este luat și el în dezbateri de comisia juridică a Senatului care-l și votează. Guvernul nu răspunde nici la a treia scrisoare din partea Senatului. Ticu Dumitrescu adresează în octombrie 1997 o scrisoare deschisă premierului Ciurbea. În fine, răspunsul sosește în 29 oct., trimițînd al III-lea proiect (va recunoaște că toată această tergiversare s-a datorat intervenției consiliului politic al coaliției). Urmează a treia rundă de discuții și abia în 10 decembrie 1997 proiectul intră în dezbateri la Seantului și, pînă la votarea lui, trec încă 6 luni. Formula adoptată de Senat alterează esențial proiectul : în loc de un Colegiu național, care să se ocupe de arhive, constituit din personalități ale societății civile (ca în Germania), acesta este desemnat la propunerea grupurilor parlamentare, respectînd faimosul algoritim, deci menținînd controlul și interesele politice asupra dosarelor. În plus, Senatul a decis (intervenția directorului SRI, Costin Georgescu, a fost determinantă) ca arhivele să rămîna la instituțiile care le dețin în prezent, nu să treacă sub egida organismului de control creat de lege. În Senat s-a mai născocit și primejdia "atingerii siguranței naționale", ceea ce reduce cantitatea de informații accesibile operației de deconspirare.

Deși se spera ca în Camera Deputaților să se revină la proiectul inițial, aici s-a inventat altă metodă de blocare, pe lângă cele deja experimentate - absentism, baterea apei în piuă, potop de amendamente (230 !) - discutarea legii în două comisii, pe rînd: comisia de apărare, după care va trece la cea juridică, singura de fapt competentă să o discute.

În 23 octombrie, Alianța Civică, revista "22" și Comisia națională a României pentru UNESCO, cu sprijinul Fundației Friedrich Ebert au organizat dezbateri "Legea accesului la dosare - o cheie a vieții politice românești". Au fost invitați : inițiatorul Legii, președintele României, miniștri și consilieri de resort, reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale implicate în sprijinirea proiectului. Discuțiile s-au desfășurat în prezența presei. Au onorat adunarea Ctin Ticu Dumitrescu,

pag. 5

- La Crevedia, în prezența lui Emil Constantinescu, ceremonia de deschidere a cursurilor pentru prima promoție de tineri români din nordul Bucovinei, Herța și sudul Basarabiei care vor studia un an în cadrul Centrului "Eudoxiu Hurmuzachi", la Complexul Studențesc Crevedia, la Universitatea din Pitești și la cea din Petroșani

19-20 octombrie - Radu Vasile la Bruxelles. Discuții maraton cu președintele Uniunii Europene Occidentale, Jose Cutileiro, cu președintele Comisiei Europene, Jacques Santer, cu prim ministrul belgian și cu secretarul general NATO, Javier Solana. Vizita premierului a avut loc după a patra întîlnire a Comitetului de Asocieri România-Uniunea Europeană, în al cărui comunicat se spune: "*slabele performanțe macroeconomice se datorează progresului lent în realizarea reformelor structurale, precum și faptului că rezultatele obținute în controlul inflației și în stabilitatea externă a leului riscă să se piardă din cauza lipsei ameliorării economiei reale*". Din discuțiile cu celelalte state candidate, se apreciază că Polonia este cea mai apropiată de momentul integrării.

- Senatul a votat Legea (care așteaptă de 8 ani!) asupra infracțiunii de spălare a banilor murdari
- la Cotroceni este lansat programul "George Pomuț - românii în istoria modernă și contemporană a lumii", care urmărește "prezentarea personalităților diasporei române" pe internet. Emil Constantinescu : "evocarea faptelor de excepție a unor conaționali aflați departe poate contribui nu numai la întărirea legăturilor cu țările respective, dar și la o mai bună cunoaștere a propriilor noastre valori, a propriului nostru potențial"

- vameșii unguri au descoperit în două camioane

încărcate cu stuf pentru firma Cancelonii Barbara, 55 de persoane din localitățile Măcin și Carcaliu (jud. Tulcea) care doreau să ajungă ilegal în Italia, unde majoritatea din cei descoperiți (mai ales soții) aveau rude care lucrau deja lege de mai multa vreme.

22 octombrie - a 12-a reuniune a miniștrilor de Externe ai statelor din Cooperarea Economică a Mării Negre.

26 - 28 octombrie - Emil Constantinescu în Finlanda și Norvegia. În Norvegia, țară care a votat împotriva acceptării României în NATO, Emil Constantinescu a spus cu amărăciune : "Vă spun clar și sincer : neadmitem României în NATO a fost o mare greșeală. Și greșelile se plătesc!" "Noi nu avem nevoie de securitate, noi aducem securitate" (în Balcani). Președintele a mai declarat : "membrii fostei nomenclaturi și ai Securității represive au fost primii capitaliști ai României, care au confiscat multe instituții democratice și au reușit să folosească primii instituțiile economiei de piață". Dar acum totul e bine : "România este o democrație consolidată"... A mai trimis și o săgeată meritata spre magistratură : aplicarea prea rapidă a legilor democratice poate avea efect negativ, de exemplu : "acordarea inamovibilității pe viață pentru vechii judecători comuniști și corupți". La întoarcere, pe aeroportul Otopeni a răspuns ziaristilor că în țările nordice "am învățat că poți reuși nu schimbînd guvernele sau președinții, nu așteptînd în primul rînd totul de la președinte, de la guvern sau de la parlament, oricum ar fi acestea, ci încercînd, fiecare om să trăiască cinstii, să lucreze, să respecte legile, să-și aleagă cum trebuie conducătorii și să-i respecte după ce i-au ales". Președintele nu ne-a mai spus ce fac nordicii dacă, după ce i-au ales, conducătorii i-au deșeptat...

consilierul Dorin Marian (președinție), ministrul Dejue, parlamentarii țărăniști - Mihai Grigoriu, Răzavn Dobrescu, Cornel Turianu, Mihai Gheorghiu, Ionescu-Galbeni. A participat un singur lider de partid : Ionescu-Quintus (PNL), de numele căruia se leagă, din păcate, sabotarea procesului comunismului încercat pe cînd păstora Ministerul de Justiție (în guvernul Stolojan). Nici urmă de directori SRI sau SIE. În schimb au participat ambasadorii Portuagiei, Cehiei, Poloniei.

În ciuda celor opt ore de discuții, în care, deși grăbiți, politicienii s-au declarat susținătorii variantei inițiale a proiectului, pe 10 noiembrie, comisia de apărare din Camera Deputaților, a votat varianta adoptată de senatori : Colegiul național să fie alcătuit pe baza algoritmului...

Cele două riscuri majore care pîndesc "Legea Ticu" : să fie adoptată, dar într-o formă care face din deconspirare o afacere politică, sau să fie tergiversată adoptarea ei, în ciuda exigențelor Uniunii Europene, pînă după alegerile din anul 2000, iar deconspirarea să se transforme astfel în conspirarea Securității.

DECORAREA UNUI TORTIONAR

Fostul comandant al închisorii Sighet - sub al cărui regim de exterminare a fost nimicită elita politică, intelectuală și religioasă (să-i amintim doar pe Gheorghe Brătianu, Iuliu Maniu, Episcopul Ion Suciuc...) - lt. maj. M. Vasile Ciolpan (sosit cu Divizia Tudor Vladimirescu din URSS), cunoscut prin declarațiile de o mare sfidare din "Memorialul Durerii", a primit Crucea comemorativă a celui de al doilea război mondial, prin decretul semnat de președintele Constantinescu. Ciolpan a fost propus de MAPN, la sugestia Asociației Veteranilor de Război, Filiala Maramureș (1), pe care este dată toată vina, ba chiar intenția de a compromite Armata și pe președintele țării.

Dacă, așa cum era obligatoriu, MAPN și președinția ar fi fost la curent cu cele mai notorii nume și fapte ale terorii comuniste, cele două instituții n-ar mai fi fost la cheremul unei filiale ale unei Asociații a veteranilor (2). Nu puteau consilierii să cunoască biografia a 400.000 de veterani? Evident. Dar era obligatoriu, reprezentanți ai "schimbării" ce sunt, să cunoască parcursul unor tortionari celebri în mass-media ca Ciolpan, comandantul odios de la Sighet! Cum scria Ana Blandiana : "*Întimplarea este un simbol al neprofesionalismului, lipsei de consilieri și lipsei de cultură istorico-politică a demnitarilor responsabili de această uluitoare decorare*".

Cu o incredibilă candoare, Emil Constantinescu a murmurat : "*Ită unde putem ajunge dacă nu am făcut procesul comunismului*". Dar cine ne-a

pag. 7

27 octombrie - S-a format comisia parlamentară pentru controlul Serviciului de Informații Externe (SIE), alcătuită din : George Șerban (PD, președinte), Radu Timofte (PDSR), Mihai Gheorghiu (PNȚCD), Cornel Boiangiu (PNL), Marcu Tudor (PRM).

28 octombrie - întîlnirea primului ministru cu liderii coaliției pentru restructurarea guvernului și înființarea unor grupe de lucru care să medieze controversele între partenerii aflați la guvernare cu privire la legi esențiale - casele naționalizate, retrocedarea pămînturilor IAS-urilor, a pădurilor. Legea învățămîntului - care crează tensiuni între PNȚCD și PD. Radu Vasile va propune un proiect de lege cu o nouă structură a guvernului ce va fi introdusă în dezbateri la Legislativului în procedură de urgență, odată cu bugetul pe 1999.

- Partidul Alternativa României (condus de Varujan Vosganian) a ieșit din CDR. Se bănuie că micul partid care nu poate spera intrarea în Parlament la viitoarele alegeri, se vrea nucleul unei drepte structurate în afara Convenției.

- Pe 28 octombrie a reinceput dialogul între comisiile B. O. R. și Bisericii Unite cu Roma, în urma unui schimb de scrisori între Patriarhul Teoctist și Mitropolitul Lucian, subiectul fiind "slujirea alternativă și oferirea de biserică" (scrisoarea P.F. Teoctist din 12/8/1998)

- Țărăniști au prezentat amendamente la Legea caselor naționalizate împotriva : menținerii clasificării imobilelor după "titlu", a imposibilității anulării contractelor vînzare-cumpărare, a restituirii prin echivalent. PDSR și PD condiționează prezența la dezbateri de renunțarea la procedura de urgență propusă de guvern (din care face parte și PD!...)

A.C.

comunicat în urmă cu mai bine de un an, că punctul 8 al Proclamației de la Timișoara nu mai e de actualitate? Același principiu al lustrației, aplicat sub președinția lui Havel în Cehia, încă din 1991, a avut cele mai benefice rezultate în primirea morală și pacea civilă a societății cehi.

La noi incredibilul atinge proporțiile absurdului. În vreme ce Ciolpan e decorat, pe 12 octombrie, Curtea Supremă de Justiție dispune achitarea și înlăturarea măsurii confiscării averilor celor condamnați în lotul Maniu. Nu înainte de a fi amînat cîteva luni procesul "din lipsă de probe". Ca și cum, victimelor lagărelor de concentrare naziste li s-ar fi cerut, înainte de a fi recunoscute ca atare, să treacă probele unui proces de reabilitare...

Rememorez : la 3 februarie 1991, la prima comemorare de la Sighet participa și vicepreședintele de atunci al Alianței Civice, prof. univ. Emil Constantinescu

(1) "Chiar dacă i s-ar fi dat, să i se fi dat în mama naibii, nu știu cum, dar nu în cadrul festiv (...) Dacă cineva vrea să-i ia această calitate n-are dect să intervină. Nu vom lua nici o măsură împotriva șefului filialei din Sighet, pentru că el este ales de veterani (...) Cînd a venit la noi, Ciolpan era locotenent major. De atunci, Ministrul Apărării Naționale a făcut două avansări onorifice. I-a dat în '90 gradul de căpitan, iar în '95 i-a dat gradul de maior" (s.n.) - declarația șefului filialei Maramureș a Asociației Veteranilor de război (publicată în "22")

(2) Formată din efectivele diviziilor Tudor Valdimirescu și Horea Cloșca și Crișan, nucleul "armatei populare" și pepinieră a ofițerilor politici, s-a numit mai întîi Comitetul foștilor luptători antifasciști, care fuzionează în 1980 cu Asociația foștilor luptători în ilegalitate și devine Comitetul foștilor luptători antifasciști și al veteranilor din războiul antifascist, funcționînd sub egida CC al PCR. După evenimentele din dec. 1989, altă denumire - Asociația Națională a Veteranilor de Război (ANVR), condusă de gen. Dragnea (fost caporal venit în Divizia T.V.), recunoscută de M.ApN și dotată cu sedii bine utilizate. În iarna lui 1997, Emil Constantinescu devine președintele ei de onoare! Înființată abia după dec. 1989, Uniunea veteranilor de Război (UVR) - formată din combatanți în Est sau în Vest, cu excepția celor care au venit în furgoanele Armatei Roșii, în vreme ce camarazii lor au preferat trădării lagărele siberiene, funcționează în două camere din Calea Victoriei, 133, lipsită de sprijinul M.ApN (date din revista "22", nr. 44)

Aflînd de faptul că a fost decorat ca "erou" sinistrul torționar și director al Închisorii Sighet, Asociația noastră cere ca această decorație să-i fie retrasă imediat, ca și drepturile civice. Asociația care l-a propus ar trebui penalizată, dat fiind că s-a descalificat.

Acest fapt se datorește în mare parte carenței sistemului legislativ, care pînă în ziua de astăzi nu a vrut să condamne nici măcar la destituire din drepturile civice pe autorii crimelor celor mai strigătoare la cer și cunoscute de toți din timpul comunismului. Astfel aceștia pot fi decorați și pot ajunge să ocupe înalte funcții.

Regretăm că președintele țării a fost astfel compromis și cred că este momentul, acum sau niciodată, să se judece cazuri similare lui Vasile Ciolpan și a celor care au contribuit la alte crime din timpul dictaturii comuniste.

Între timp am aflat că declarațiile președintelui merg în același sens și așteptăm să fie realizate cît se poate de repede.

MARIA G. BRĂTIANU
Președinte AFMS

ȘTEFAN J. FAY Sokrateion Mărturii despre Mircea Vulcănescu Ediția a II-a cu adăugiri Humanitas, 1998

Cartea este gîndită, cu modestie, într-un ton de șoapă familiară și cutremurată, ca o scrisoare către Sandra și Măriuca fiicele celui ale cărui dimensiuni intelectuale, umane, spirituale sperie în primul moment pe fostul învățăcel, "fiu de suflet", chemat să-l evoce. Ștefan J. Fay - autorul, printre alte evocări istorice, a unei minunate incursiuni autobiografice "Caletelile fiului risipitor" (Humanitas) -, are darul de a descoperi semnificațiile camuflate ale destinului, stîrnind din morfologia caselor, a tablourilor, a obiectelor - biblioteci arse sau risipite, tablouri pierdute, cărți care peregrinează ca niște sufletele damnate - lumi scufundate de istoria recentă. Cu sfială și discreție de arhivar și genealogist, cu sensibilitatea pictorului și receptivitatea îngîndurată a celui cărui i s-a dat să se afle mereu la răscruce de culturi, de naționalități și de vremi el dă seamă, gest de recunoștință față de norocul care i-a permis întîlniri întemeietoare. Și dintre toate, Mircea Vulcănescu e darul cel mai de preț. Totul pornește de la o fotografie și se deapănă, prin oculuri subtile, fără să zăbovească cu vreo pedanterie asupra activității de anvergură renaștistă a celui care, doar în 18 ani (!), "a predat cursuri și seminarii de etică, economie politică, drept privat, statistică; a publicat cîteva lucrări de ample dimensiuni, studii, prefețe,

articol de dezbateri, cronici și replici însumînd 146 de titluri în domeniul ca : doctrină economică și socială, filosofie românească și universală, teologie ortodoxă și comparată, etică, istorie

politică și militară"... traducător, poet, rafinat meloman, om public : la 31 de ani era Directorul Direcției Vămilor, la 33 Director al Datoriei Publice, la 37 de ani Subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor ... pînă la "Jurnalul de la Arsenal" (prima detenție), pledoaria de la proces și "Ultimul cuvînt" mărturii într-un adevăr pentru generațiile ce vor veni, despovărate de condiționări și tabu-uri, nu "apărare", ci, cu responsabilitate, dincolo de prezent, adevărate lecții de istorie. Dar nu "activitatea" lui Mircea Vulcănescu, oricît de prodigioasă, e obiectul cărții. Ștefan Fay reface din amintiri chipul interior al mentorului - inteligența (fotografia Baciului Vasile, "un țaran cu care mă sfătuiesc la cumpănă"), generozitatea spirituală, creativitatea proteiformă, legea secretă a destinului pecetluit metafizic: coborîșului ca urcuș... și leit-motivul predestinării - nu tradusese Vulcănescu, repetîndu-l adesea versul rilkean : "Dă Doamne fiecărui moartea lui"?... Despre moartea în temnița de la Jilava a lui Mircea Vulcănescu la doar 48 de ani, aflăm dintr-o scrisoare publicată în carte, a Sandrei Vulcănescu-de Hillerin, ca o lespede prin sobrietatea și exactitatea coroborării mărturiilor.

A.C.

Ne alăturăm urărilor cu care radiourile românești din țară și străinătate și presa din România au sărbătorit-o pe Monica Lovinescu la împlinirea a 75 de ani.

□ Pe 5 octombrie, la Institutul de Istorie Nicolae Iorga din București a avut loc o sesiune comemorativă închinată istoricului GHEORGHE BRĂTIANU, la 100 de ani de la naștere, cu participarea unor bizantinologi și medievisti români și străini. Reuniunea a fost condusă de directorul Institutului, Șerban Papacostea. Maria Brătianu a evocat personalitatea marelui istoric, ucis la închisoarea de la Sighet în 1953. Au mai vorbit: Michel Balard, John Rogister, dr. Ștefan Issărescu, Alexandru Zub, Pompiliu Toader, Șerban Papacostea, Nicolae Tanașoca.

□ Pe 31 octombrie, la 50 de ani de la interzicerea Bisericii Greco-catolice, a avut loc la Oradea dezvelirea MONUMENTULUI INCHINAT MARTIRILOR BISERICII GRECO-CATOLICE. Început în septembrie anul trecut, monumentul este alcătuit din elemente simbolice : o lespede de marmură neagră, sugerînd prigoana comunistă, cu trei trepte - arestările episcopilor, preoților și credincioșilor, un înalt triunghi îngemănat cu trei Cruci - Treimea și semnul răstîgnirii care i-a ajutat să-și mărturisească cu fermitate credința. Sub inscripția "În memoria martirilor Bisericii Greco-Catolice : episcopi, preoți, credincioși jertfiți pentru credință și neam. 1948-1998" se află pămînt sfințit adus de la Sighet, din cimitirul fără cruci.

□ După 45 de ani de slujire a lingvisticii generale, a celei românești și îndeosebi a celei romanice, prof. univ. ALEXANDRU NICULESCU a fost laureat cu titlul de Doctor Honoris Causa al Universității de Vest din Timișoara, în 28 octombrie. În urma demersurilor filialei

timșorene a Uniunii Scriitorilor și a revistei "Orizont", i s-a decernat și titlul de Cetățean de Onoare al Timișoarei, pentru contribuția sa la stabilirea relațiilor între universitățile occidentale și universitarii și scriitorii din țară. În amfiteatrul Odobescu al Facultății de Litere din București, serbarea a continuat, în 9 noiembrie, cu omagierea "soșilor Niculescu" - prof. FLORICA DIMITRESCU, redevabil specialist în istoria limbii române și a prof. ALEXANDRU NICULESCU - la cei 70 de ani împliniți anul acesta. De-alungul a peste 4 decenii de activitate universitară, ei au semnat peste 300 de studii și articole și cca 20 de volume. Dar ceea ce face unicitatea acestui cuplu de savanți este, cum au subliniat vorbitorii, pe lîngă temeinicia și temeritatea muncii lor științifice, curajul propriilor opțiuni, "normalitatea" într-o lume anormală, modestia și umanitatea lor.

□ Academia Franceză, în cadrul marilor premii pe 1998, i-a acordat, în 3 decembrie, istoricului NEAGU DJUVARA - adevărat ambasador al culturii franceze în România, prin cursurile de franceză la Univesritatea București, conferințele de la Institutul Francez, articolele în franceză sau editarea publicației Revue des Etudes Roumaines - LA MÉDAILLE DE VERMEIL DU RAYONNEMENT DE LA LANGUE ET DE LA LITTÉRATURE FRANÇAISES.

□ Premiul Nobel pentru Medicină a revenit colectivelor prof. Luis Ignarro, Robert Furchgot și Feird Murad. Din prima echipă face parte și GEORGETA VĂCUT-BUGA, doctor în biologie la Cluj (1976), stabilită în SUA, ca refugiat politic.

PENULTIMA ORĂ

CASA ROMANEASCA

120 bis, rue Haxo, 75019 Paris

Simbătă 19 decembrie, orele 17,

Șezătoare tradițională

cu concursul Octetului bărbătesc

"Gheorghe Danga" - colinde și cîntece religioase.

Întîlnirea se va termina în jurul unui bufet amical.

ASSOCIATION

DES FEMMES ORTHODOXES ROUMAINES

Simbătă 19 decembrie, orele 16, la Biserica Ortodoxă Română din Paris

9 bis rue Jean de Beauvais 75005 Paris are loc

Serbarea Pomului de Crăciun

În jurul bradului împodobit, am dori ca și anul acesta să putem oferi daruri copiilor, precum și o gustare pentru mari și mici, aducînd în același timp o bucurie celor necăjiți, bătrîni sau bolnavi. Ca și pînă acum vom trimite ajutoare copiilor din spitalele și orfelinatele din România și nu-i vom uita nici pe bătrîni a căror situație este deseori la fel de îngrijorătoare. Iată de ce facem apel la generozitatea fiecăruia, rugîndu-vă să ne trimiteți obolul dvstră la adresa : Mme Hortansa Tomoroveanu - 11 rue Ste Félicité 75015 Paris.

BISERICA ORTHODOXĂ ROMÂNĂ DIN PARIS

9 bis rue Jean de Beauvais 75005 Paris tel. 01 43 54 67 47

Joi, 24 decembrie 1998, Ajunul Crăciunului, Vecernia la orele 18

Vineri, 25 decembrie, Nașterea Domnului, Sf. Liturghie la orele 11

MISIUNEA CATOLICĂ ROMÂNĂ DIN PARIS

38 rue Ribera 75016 Paris tel. 01 45 27 22 59

Joi, 24 decembrie 1998, Ajunul Crăciunului, 10,30 Liturghie; orele 21 Sfînta Liturghie a Noptii de Crăciun, urmată de Colinzi și de o întrunire familială

Vineri, 25 decembrie, Nașterea după trup a Domnului Isus Cristos. Liturghie solemnă la orele 11 cu participarea corului parohial dirijat de maestrul Trajan Popesco, Sf. Liturghie la orele 11.

Monsegniorul dr. Gheorghe Surdu, de la Misiunea Bisericii Române Unite cu Roma, mulțumește călduros tuturor participanților la comemorarea celor 80 de ani de la Unirea Transilvaniei, Basarabiei și Bucovinei cu Țara-Mamă, precum și tuturor celor care au contribuit financiar pentru buna reușită a acestei memorabile aniversări.

Lupta urează cititorilor ei Sărbători fericite

Mulțumim celor care au continuat să răspundă apelului nostru (v. Lupta nr. 246, p. 8) susținînd Association pour la Fondation Mémorial Sighet : Dan Nicolas Romanesco, Constantin Motaș, Ileana Livia Valter, Eliza Lăzărescu, Gheorghe Bejan, Anne Dardaine, Adrian Oprescu, Paul Golea (Germania), Alexandra și Bogdan Pietraru, Hélène Legoux, Leonid Mamaliga

Trimiteți contribuția dvstră "à l'ordre de AFMS", pe adresa Luptei - 125 Bureaux de la Colline, 92213 St. Cloud - sau pe adresa Dnei Anca Lemaire - 1 rue Boyer Barret, 75014 Paris

Pe 24 octombrie s-a stins din viață poetul și criticul francez Alain Guillerrou, traducător în franceză al lui Mihai Eminescu.

***

Pe 1 noiembrie s-a stins din viață ANCA RICCI (fiica generalului Ilie Șteflea și a Chrisantei Mavrodin). Cea care știa să dozeze, cu umor și bunătate, o inteligență, o cultură și o siguranță a valorilor niciodată ostentative, cea care știa să-i îmbogățească pe cel care au avut șansa s-o cunoască, se odihnește în Cimitirul Père Lachaise din Paris, alături se soțul ei Mihail Ricci.

DECESE

Silvia Ștefănescu-Goangă; prof. Ștefan Pascu; actorul Silviu Stănculescu; Katarina Serdean; Ioana N. Mașala; Ionela Constantinescu; ing. Gherasim Rusu; Petre Mihalache; Jean Badea; prof. dr. Constantin Gorgos; Stanca Bărdeanu; Mihai Pălăncău; Mioara Enache; Radu Constantin Oteteleșteanu; Mihail V. Ștefănescu, veteran de război și fost deținut politic; George Ciocanu-Reviga; Marina Ghemiușliu; Cezar Alexandrescu; ziaristul Radu Urziceanu; col. Pall Petrescu; Elena Liana Dorneanu; dr. Petre Filotti; Mioara Celmare-Nicolau (Cernegura); Lazăr Drahnea; Romeo Popescu; gen. Alexandru Ivănescu; Ecaterina Gușțiță; Mariana Vasilescu; dr. Ion Popescu; Oana Lazăr; George Oloieru; Mariana Bambu; conf. dr. Ion Baciu; Longin Diaconescu; dr. vet. Ionel Neacșu; Maria Mitu; Petruța Vasulescu; av. Gheorghe Stancu; Mihai Arnăutu; Aneta Dragomirescu; Constantin Toplicean; Ștefan Halmoș; Ion Becu; Maria Dumitrescu; George Eugeniu Stănescu; arh. Ioan Tripa; Vasile Atodiressei; sculptor Jean Pârvan; lector univ. Emanuel Merealbe; ec. Gheorghe Slevoacă; Ioan Folea, președintele filialei Asociației Foștilor Deținuți Politici din Brăila; av. Constantin Dinescu; arh. Gabriel Cristea; Olga Ghelase; Steluța Constantinescu; ing. Andrei Nagyng. Nicolae Ciuceanu; O. Călinescu; Karin Lieselotte Bergleiter; ec. Mihai Giuvelea; dr. Mihai Munteanu; Teodor Constantinescu; pictorul Jean-Tudor Popa; prof. Ioan Roșu; Constantin Pascu; Ileana Vasilescu; prozatoarea Abdalla Kalanga; Ana Stancu; Vasile Marcovi; Victor Popescu; Toma Moise; Lucian Roșu (SUA); prof. Eftimia Cariadi; Radu Mircea Poenaru; Marioara Cojanu; ing. Gheorghe Mărcuț; sculptor Dor Costel Popovici; Filofoția Chițulescu; ing. Mircea Uncu; ing. Vladimir Crivăț; Gheorghe Nistor Ciorăscu; dr. Andrei Stănescu; Querrina Clondescu; col.(r) Adrian Dohotaru; ing. Gheorghe Scăeșteanu; Steliana Cuculea; dr. ing. Sebastian Ionescu; prof. Adriana Vasile; ing. Mihai Georgescu; Alexandra Popov; Silvia Radu (Bănică); lt.col. ing. Adrian Băleanu; gen. (r) Tache Mitroescu; ing. Veronel Toma; Angela Dobrescu; Aurelia Bănățeanu; Lucia Păcurariu; Oprea Constantin; av. Ică Pomojescu; prof. Corneliu Leca; Andrei Oprescu; ing. Romeo Constantinescu; Liviu Ungureanu; Margareta Stănescu; Eugenia Măleanu; ec. Elisabeta Bedereaga; prof. univ. dr. Ecaterina Fodor; preot Gheorghe Costescu; Victor Șerban; Ena Teodorescu (Toader); Viorica Țirdea; Haralambie Trifu; Pavel Chirilă; Vasile Catranji; ing. Filimon Belsadsky; Alexandru Zezeanu; Vifor Manea; Vasile Botezatu; dr. Mihail T. Oroveanu; ing. Dumitru Lazariade; prof. Gheorghe Mocanu; Cusin Constantin; arh. Jean Pais; dr. Horia Romoșan; preot Ioan Stoica; Ani Săvoiu; av. Ionel Domocoș; dr. vet. Nicolae Iuoraș; prof. Alexandru Mărculescu; mr. veteran de război, dr. Gheorghe Nicolescu; dr. ing. Sebastian Ionescu; Maria Petrescu; gen. de divizie Petre Mălăianu; Vasile Gh. Lupan; Macrina Gheorghe; ing. Costel Marcel Rotman; Radu Mihail Berceanu; col. (r) Dumitru Cociuban; ing. Adrian Sava; Vasile Sabău; Alina Pilat (Cosma); Veronica Valentina Ene; av. Mitu Georgescu; inv. Cornel Marinescu; col (r) Vasile Grădinaru; Titel Manolescu; Bogdan Alexandru Dronca; sculptorul Erno Kaznovzky; Piucă Ricardo; Matilda Iuliana Georgescu; av. Vasile Benescu; Viorica Vușcan; Geta Aftenie.

En Francs Français:

FRANCE   FRF 250
EUROPE   FRF 300

Par avion :

AMERIQUE
AMERIQUE DU NORD   FRF350
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
ASIE   FRF 450
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
DEM 100 - CHF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

USA 70 ou équivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France
Tel. (33-1) 0141120370 Telefax (33-1) 41120379 - Tlx 270152 F
Commission Paritaire N° 65481 - CCP. : 11 341 71 A Paris

L'EURO ET L'EUROPE DU CENTRE ET DE L'EST

par Michel Korné

L'adoption de l'EURO au 1er Janvier 1999 offre à l'Union Européenne de grands avantages mais aussi certains inconvénients.

Sur le plan économique, l'Union Européenne est le principal consommateur mondial de pétrole et de gaz mais aussi le principal fournisseur d'équipements et de biens de consommation pour la plupart des pays du monde, devançant dans ces deux domaines les USA ou le Japon. Le fait de pouvoir acheter et vendre dans sa propre monnaie, l'EURO, peut réduire sensiblement pour les consommateurs et les fournisseurs européens, l'impact des fluctuations monétaires extérieures et celui des cours des produits cotés jusqu'à présent en Dollars U.S.A. Toutefois la monnaie unique européenne ne mettra pas l'Europe à l'abri des retombées des crises russes et asiatiques. Aussi longtemps que ces pays seront insolubles, les exportations européennes stagneront ou diminueront. L'EURO supprimera par contre sans délais les frais financiers des arbitrages entre les monnaies des pays qui auront adopté la monnaie unique.

A terme et sauf crise européenne majeure, l'EURO peut devenir une monnaie refuge, au même titre que le Dollar U.S.A. ce qui ne peut qu'accroître les investissements des autres pays dans notre continent. C'est la raison pour laquelle, dès maintenant, alors que la conjoncture mondiale est mauvaise et que les perspectives économiques de l'Europe le sont également à court terme, les bourses américaines et européennes sont temporairement revenues à des niveaux élevés après les chutes enregistrées d'Août à Octobre 1998. Les capitaux avaient fui les pays à haut risque d'Extrême-Orient et d'Europe de l'Est, vers le même ceux de l'Amérique du Sud, pour se réfugier en Europe de l'Ouest et en Amérique du Nord.

□

La mondialisation de l'économie et la libéralisation des changes a indéniablement facilité les transferts massifs et favorisé l'Occident. Elle a de ce fait été fortement critiquée par les pays en crise où nombre de dirigeants

économiques et politiques sont partisans du rétablissement des contrôles étatiques, en particulier celui des changes.

Cette réaction n'est pas fondée...

Les crises asiatiques et russe n'ont pas été provoquées par la fuite des capitaux étrangers qui en a été la conséquence, mais par une évaluation trop optimiste des possibilités immédiates de ces pays, suivies par le constat de carences majeures entraînant des difficultés pour des grandes entreprises qui se sont avérées très vulnérables.

Il est probable que sans mondialisation, les entreprises et les pays fortement touchés par la crise, n'auraient jamais connu l'essor enregistré par l'Asie et par certaines catégories sociales souvent liées aux mafias de l'Europe de l'Est.

Sans les investissements extérieurs facilités par la mondialisation, l'Asie aurait stagné à des niveaux nettement inférieurs à ceux actuels et l'Europe de l'Est aurait accéléré sa course descendante, entamée vers 1980. Il ne faut jamais oublier que le communisme n'a pas été renversé par des forces extérieures mais s'est effondré de l'intérieur, à cause de l'échec total du système économique qu'il avait conçu, imposé et maintenu de force.

Ce n'est donc nullement la libéralisation de l'économie qui est responsable des crises récentes. Sur le plan financier, la puissance européenne a été affaiblie par la division entre les Etats avec leurs monnaies nationales et les différents centres financiers, Londres, Bâle, Paris ou Frankfort. Il est trop tôt pour savoir à quel rythme la création de l'EURO réduira ces divisions, mais la monnaie unique européenne ne peut que renforcer la puissance financière de l'Union Européenne.

Cette puissance accrue devrait bénéficier en premier lieu aux pays membres de l'Union mais aussi aux principaux partenaires commerciaux de l'Europe, de la même manière que la puissance financière du Dollar U.S.A. a bénéficié aux pays d'Amérique Centrale et du Sud ainsi qu'aux pays du Moyen-Orient où les pétroliers américains ont investi après la dernière guerre.

Les grands bénéficiaires des

investissements européens pourraient être l'Afrique et l'Europe du Centre et de l'Est, à condition que ces deux zones évoluent vers un climat de stabilité, ce qui exige encore beaucoup de changements internes.

□

L'adoption de l'EURO aura également des répercussions sur le plan social dans le sens de l'uniformisation des conditions de travail des Etats membres. Nous le constatons déjà en Angleterre qui, sans adhérer encore à la monnaie unique, compte adopter le salaire minimum qu'elle avait toujours rejeté par le passé.

Par son existence, l'EURO facilitera la comparaison entre les salaires des divers pays et leur rapprochement. Toutefois, même si le principe du salaire minimum est adopté par chaque pays membre, il paraît difficile que ce soit au même niveau, alors que les productivités varient fortement entre les différentes zones, d'Athènes à Stockholm, à Londres ou à Lisbonne.

Des disparités existent déjà maintenant dans le cadre de chaque pays, même lorsque la loi prévoit un salaire minimum national, notamment entre les principaux centres économiques et les provinces à faibles activités. Elles pourront s'atténuer à mesure que les moyens d'information et de transport rendent les communications plus faciles mais elles seront inévitablement plus grandes entre les différentes régions du continent qu'entre celles des états qui composent l'Union.

Cette disparité salariale que l'introduction de l'EURO mettra en évidence, sera soumise à deux tendances contraires. Celle conduite par les gouvernements socialistes européens, qui tendait à l'uniformisation des salaires vers le haut, et celle contraire, imposée par la masse des chômeurs en Europe et par la concurrence internationale ainsi que par la pression de l'immigration clandestine ou autorisée.

□

La politique sociale européenne remonte à la fin du XIXème siècle et ses mérites sont indéniables dans le domaine

Suite page II

de la sécurité sociale. Ils le sont moins au plan de l'efficacité économique où le manque de souplesse des embauches nuit finalement aux emplois dans leur ensemble.

La stagnation démographique et le vieillissement des Européens risquent d'accentuer ces inconvénients à une période où les législations de l'Europe du Centre et de l'Est, ne fournissent pratiquement que des garanties dérisoires aux salariés de ces pays. Il est à craindre que dans ces conditions, si la politique sociale actuelle de l'Union Européenne échoue, elle soit remplacée par une politique qui ne conserve même pas les aspects humanitaires qui ont conféré à l'Europe Occidentale le caractère social que le monde entier lui envie.

Plutôt que de persister dans la voie dirigiste et des contraintes administratives anti-économiques actuelles, il paraîtrait souhaitable que l'Union Européenne assouplisse sa politique de l'emploi en adoptant la mobilité de la législation américaine, mais en offrant en outre les moyens de subsistance que l'Amérique n'a pas encore mis en place pour tous.

Avec son futur marché de plus de 300 millions d'habitants devant s'élargir à l'Angleterre et aux pays de l'Europe du Centre, la Pologne la Hongrie et la République Tchèque, soit au total 430 millions, l'Union Européenne doit être à la fois une force économique et un modèle social. Elle doit donc être à la fois compétitive, ce qui exige d'avoir la souplesse de l'économie américaine et fournir à ses citoyens la protection sociale. Ce serait une erreur de sacrifier un de ces deux aspects à l'autre, comme cela se passe actuellement.

La preuve est faite que le modèle social européen, notamment les soins médicaux généralisés, finissent par s'imposer même dans les économies les plus libérales. Les Etats-Unis d'Amérique évoluent dans ce sens, même si le programme médical soutenu par l'actuel président ne s'est pas imposé en totalité.

□

Il est trop tôt pour savoir si la tentative française de réduire le travail hebdomadaire à 35 heures finira par créer ou au contraire faire perdre des emplois. En effet, si elle renchérit trop le coût du travail, elle risque d'inciter les entreprises à transférer certaines de leurs activités vers d'autres pays à main-d'oeuvre bon marché, en particulier vers ceux des pays de l'Europe du Centre et de l'Est qui offrent des conditions de stabilité.

Ces transferts ne suffiront d'ailleurs pas pour décourager les citoyens de ces pays à émigrer vers l'Occident. Leur venue qui pèse déjà sur les salaires de l'Union Européenne, est à peine ralentie par la fermeture des frontières consécutives aux accords de Schengen. Aussi y a-t-il de gros risques que la

politique sociale protectionniste des gouvernements actuels de l'Union Européenne n'échoue aussi bien sur le plan interne de la réduction du chômage que sur celui de l'arrêt de l'immigration.

□

Pendant des siècles, l'excédent démographique de l'Europe a alimenté la colonisation par l'Occident des deux Amériques à l'Ouest et celle de la Sibérie à l'Est par les Russes. Une seconde vague colonialiste s'est dirigée au XIXème siècle vers l'Afrique et l'Australie. La croissance démographique européenne a pu alimenter ce flux continu pendant quatre siècles, depuis Christophe Colomb et le Tzar Ivan le Terrible, jusqu'après la dernière guerre mondiale.

De 1945 à 1948, des millions d'Européens du Centre et de l'Est, dont 12 millions d'Allemands, ont fui le communisme pour s'installer en Europe de l'Ouest, cependant que certains traversaient l'Atlantique. C'était des réfugiés politiques dont l'exode a cessé lorsque Stalin a fait construire le mur de Berlin et baissé le rideau de fer, coupant l'Europe en deux. Cette immigration en provenance de l'Europe de l'Est n'était toutefois pas alimentée par une forte croissance démographique, ce qui en a limité l'importance.

De 1950 à 1990, l'Europe occidentale a été surtout soumise à la pression des immigrés provenant de ses anciennes colonies à forte croissance démographique et de la Turquie dont la population a plus que doublé. A cette pression qui se maintiendra aussi longtemps que les conditions de vie des anciennes colonies ne s'amélioreront pas, s'est ajoutée, après la chute du communisme, en 1990, la pression des Européens du Centre et de l'Est. Cette dernière n'est plus le fait d'une croissance démographique, car à l'exception de l'Albanie, les populations de cette région stagnent et diminuent même, mais du marasme économique, résultat de niveaux de vie qui se dégradent, cependant qu'ils s'améliorent dans l'Union Européenne.

Dans la mesure où l'introduction de l'EURO contribuera à l'accroissement du niveau de vie de l'Union, le décalage avec l'Europe du Centre et de l'Est ne pourra que s'accroître et donc maintenir, voire même accentuer la pression de l'émigration des Européens de l'Est vers l'Ouest. La réussite de l'EURO aura ainsi comme résultat d'accroître l'immigration.

□

En Europe, pas plus qu'en Amérique du Nord, la fermeture des frontières ne pourra l'empêcher. Il y a toutefois une grande différence entre les deux continents. La densité de la population est infiniment plus élevée en Europe, y compris celle du Centre et de l'Est, qu'elle ne l'est en Amérique du Nord et les possibilités d'absorber les immigrants ne

sont concentrées qu'en Europe de l'Ouest, alors qu'elles se répartissent sur l'ensemble du continent nord-américain.

L'Europe du Centre et de l'Est ont par contre d'énormes besoins afin de reconstruire ces régions qui sont dans de nombreux domaines dans un état pire que ne l'était l'Europe occidentale, en Mai 1945, à la fin de la guerre.

Pour reconstruire cette partie de l'Europe, il a été préconisé un nouveau "plan Marshall" et de nombreux crédits ont été débloqués par la Communauté Européenne et d'autres organismes internationaux, avant et depuis 1989. Les résultats restent décevants et le resteront, à notre avis, aussi longtemps que les crédits seront accordés aux gouvernements de ces Etats ex-communistes et gérés par leurs mafias. La situation ne changera rapidement que si ce sont les entreprises occidentales qui investissent et réalisent elles-mêmes les travaux d'infrastructure, les usines ou les autres prestations dont ces pays ont besoin, routes, hôpitaux, urbanismes, distribution, etc...

Depuis dix ans, des privatisations ont eu lieu dans certains pays d'Europe du Centre cependant qu'elles tardent encore dans d'autres. L'Union Européenne aide ce processus mais se garde de trop intervenir par crainte de susciter des réactions contraires parmi les opinions publiques des différents pays. Cette prudence est compréhensible mais ses inconvénients sont majeurs pour les pays eux-mêmes, laissés à la merci de leurs mafias, et pour l'Occident qui en subit les contre-coups par l'immigration que nous avons déjà évoquée et par la criminalité et les trafics qui la suivent.

Nous avons constaté qu'il était difficile d'amener les différents états d'Europe occidentale à avoir une politique étrangère commune en Yougoslavie comme dans bien d'autres cas. La création de l'EURO devrait toutefois permettre d'avoir une même politique financière, économique et sociale. Cet aspect primordial intéresse les pays de l'Europe du Centre et de l'Est. Si la Banque Centrale Européenne et l'EURO réussissent à poursuivre une politique active et non passive se contentant de conseils et de remontrances, nous sommes convaincus que les dirigeants de ces pays, quelles que soient leurs options, seront obligés de renoncer aux obstructions et tergiversations dont ils ont fait preuve.

Après 1990, la presse et les élections libres ont changé le climat politique dans l'ensemble de l'Europe du Centre et de l'Est, mais la classe politique est encore loin de refléter et d'autant plus de réaliser les aspirations de ses électeurs. L'opinion publique attend souvent bien plus de l'Europe que de ses propres élus. Par son poids l'EURO est un moyen puissant pour combler cette attente.

JOYEUX NOEL ET BONNE ET HEUREUSE ANNEE
